

# KAROLINA BREGUŁA

## PROGRESS

Text: Teodora Dinu

“Progress” reunește o selecție de cinci lucrări video create de aclamata artistă multimedia Karolina Breguła în ultimii ani. Prin intermediul acestor lucrări, artista poloneză orchestrează scenarii mai mult sau mai puțin fictive, al căror subiect principal este conceptul de artă. În plus, tactica de a include puncte de vedere ale unor categorii diferite de public, aparținând sau nu lumii artei, are scopul de a dezvălui un vast spectru de valori pe care arta le poate însuma. Varietatea situațiilor create de Karolina Breguła stimulează publicul să își reconsidere atitudinea față de artă în contextul post-postmodernismului, stimulând astfel progresul.

În linii mari, progresul este acel element care ne pune în mișcare, care ne motivează și creează un scop. Dar oricât de mult depindem de inovație, nu ne putem sustrage senzației de frică ce îi este corelată. Fie suntem legați de trecut, fie ne simțim confortabil în prezent, constant inventăm motive pentru a menține un status quo. În artă ne confruntăm cu aceleași controverse, ce au devenit din ce în ce mai evidente odată cu începutul secolului XX, derivând din ambivalența soluțiilor propuse: negăm trecutul, îngropăm moștenirea culturală sau le folosim ca sursă pentru o artă nouă? Acestea sunt câteva dintre întrebările pe care Karolina Breguła le adresează prin lucrările sale video, oferind nu răspunsuri, ci mai degrabă diferite perspective de abordare a acestor dileme. Astfel, traseul expoziției este creat cu intenția de a declanșa o dispoziție reflexivă în jurul unor concepte prezente în filmele sale, precum: cultură, memorie, inovație, mediocritate, revoluție. Fie suntem puși în situația de a evalua propria percepție asupra artei în fața unui scenariu în care arta se află în pericol de a fi eliminată din comunitate, fie chestionăm rolul artistului ca mediator între societate și politic. Multiplele straturi, perceptiv create de artistă, nu eludează mesajul, ci din contră, ne provoacă să chestionăm conceptul de progres, cum îl obținem și dacă putem vorbi de un așa-numit blocaj.

Caracterul narativ al expoziției, întărit de coerența ideilor care leagă cele cinci lucrări video create într-un interval de cinci ani, crește în semnificație treptat, pe măsură ce interacționăm cu acestea. În primă instanță, suntem încurajați să investigăm propria relație cu arta în *I don't understand*, ne imaginăm posibilele soluții pentru a institui progresul în *The Offence* și *Fire-Followers*, dar în același timp încercând să nu trecem cu vederea importanța și impactul artei la nivel social și instituțional în *The soup* și *Leaving*.

Extensia formelor sale de exprimare – fotografie, performance, video, instalație – ne dezvăluie o cinematografie aparte infuzată în filmele sale. Pauzele recurente, personajele ciudate, gesturile bizare, toate creează un fel de intimitate și empatie între public și scenariile propuse. Accesând profunzimea creațiilor sale, o imagine mult mai clară începe să se contureze, artista reușind să creeze un praxis al progresului prin modul abil în care pune în perspectivă diferite aspecte teoretice. De exemplu, interpretează intuitiv noțiunea de arhivă dezvoltată de Boris Groys<sup>1</sup> în scrierile sale. Filozoful plasează acest concept în centrul teoriei sale despre nou, însă îi dă o semnificație diferită, arhiva fiind văzută ca o mașinărie de produs viitorul și nu o reflectare a trecutului. Această arhivă culturală trebuie constant chestionată prin procesul de reevaluare a valorii artei, astfel delimitând-o de lumea profană.

Întorcându-ne la lucrările Karolinei Breguța, descoperim, la un nivel empiric, o traducere a respectivei teorii. Aceasta este provocarea cu care locuitorii se confruntă în *Fire-Followers*, în condițiile în care arta trece printr-un proces de reevaluare cu riscul de a fi complet eliminată din comunitate, fiind considerată sursa incendiilor recurente. Conflictul din interiorul comunității poate fi redus la aceleași două atitudini privind progresul: pe de-o parte fără foc nu există o nouă viață – așadar pentru ca progresul să fie inițiat trebuie să ștergem trecutul și să începem de la zero –, iar pe de altă parte faptul că istoria, moștenirea culturală modelează identitatea unei comunități, sunt considerate surse ale inovației, și deci, trebuie păstrate și protejate. Ar putea această anxietate să anunțe epuizarea unui set de concepte, idei, și nevoia depășirii acestora printr-o rechestionare a identității raportată la prezent și nu la trecut, așa cum afirmă Lyotard<sup>2</sup>? Dilema apăsătoare este transmisă publicului prezent în expoziție, creând un lanț de reacții și validând lucrările de artă. Ceea ce distinge lucrările sale video este modalitatea prin care investighează, în mod neașteptat, dualismul situațiilor restrictive și transformă criza într-o valoare pentru modernitate. Filmele dezvăluie fie o anumită reticență când vine vorba de schimbare, fie disponibilitatea de a depăși un status quo, dar cel mai important, creează o discuție relevantă și productivă.

Imaginea panoramică a lucrărilor Karolinei Breguța în mod cert schițează mediul cultural, social și politic în care aceasta lucrează, fie că este vorba despre țara de origine sau orice alt spațiu geografic extern. Creată inițial cu scopul de a dezvălui diferite aspecte sociale, în timp, arta sa a căpătat valoarea unui instrument critic ce vizează conceptul de artă în raport cu arena instituțională, publicul larg și, nu în ultimul rând, cu artistul și influența sa în societate.

---

<sup>1</sup> Boris Groys, „Despre nou sau despre cum intrăm și ieșim din manualele de istorie”, Cluj Napoca, Editura Idea Design&Print, 2003.

<sup>2</sup>Jean-Francois Lyotard, „Condiția postmodernă”, București, Editura Babel, 1993.